

A Pécsi Törvényszék

v é g z é s e

A határozat sorszáma:

50.Pk.50.731/2024/15.

A kérelmező:

A kérelmezett:

Miskolci Törvényszék
(3525 Miskolc, Dózsa György út 4.)

A kérelmezett képviselője:

Dr. Tóth Imre kollégiumvezető

Az eljárás tárgya:

vagyoni elégtétel

Rendelkező rész

A törvényszék az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál

- a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény 6. § (1)-(6) bekezdései, a 7. § (2) bekezdésének „a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazodó” szövegrészének, a 9. § (1) bekezdése és 15. § (3)-(4) bekezdése; továbbá
- a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése

alaptörvény-ellenességének megállapítását, megsemmisítését és alkalmazásának a Pécsi Törvényszék előtt Pk.50.731/2024. ügyszám alatt indult ügyből történő kizárását.

A törvényszék az Alkotmánybíróság előtti eljárás befejezéséig az előtte folyó nemperes eljárást felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A releváns tények

- [1] Dr. Őze Éva veszprémi közjegyző 23015/Ü/30647/2013/4. szám alatt fizetési meghagyást bocsátott ki a kérelmező mint kötelezett ellen 5.194 CHF és járulékai megfizetésére kötelezés iránt az [REDACTED] jogosult javára a jogosult jogelődje és a kötelezett között 2008. március 25. napján létrejött devizaalapú fogyasztási kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítése végett. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem benyújtására 2013. május 29. napján, a kibocsátásra 2013. június 6. napján került sor. A kötelezett

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III/ 0 3 7 1 3 - 0 / 2024		
Érkezett: 2024 DEC 07.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☐ @	☐ EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 7	Kezelőiroda: 5

ellentmondása folytán perré alakult eljárás a jelen eljárás kérelmezettjének illetékességi területe alá tartozó Tiszaújvárosi Járásbíróságon folytatódott 3.P.20.303/2013. ügyszám alatt.

- [2] A levonni kért időszakok tekintetében lényeges eljárási cselekmények az alábbiak voltak.
- [3] A Tiszaújvárosi Járásbíróságon a per második tárgyalásának kitűzésére a 2013. december 11. napján kelt kitűző végzéssel került sor (3.P.20.303/2013/9.), ugyanakkor a járásbíróság a 2014. március 27. napjára tűzött tárgyalást a 2014. február 10. napján kelt végzésével hivatalból beállította, új határnapot az ügyben nem tűzött (3.P.20.303/2013/10.). Ezt követően 2014. február 12. napján a felperes részéről viszontkereseti ellenkérelem, 2014. február 18. napján az alperes részéről viszontkereset-kiegészítés, 2014. március 25. napján az alperes részéről előkészítő irat érkezett a bírósághoz. Az ügy – pontosabban meg nem határozható időpontban történt – átszignálását követően a járásbíróság 2014. június 30. napján kelt végzésével intézkedett a viszontkereseti ellenkérelem, a viszontkereset-kiegészítés és az előkészítő irat kiadásáról, továbbá az alperes tájékoztatásáról (11.P.20.303/2013/14.), majd 2014. július 1. napján kelt végzésével rendelkezett tárgyalás kitűzéséről 2014. október 2. napjára (11.P.20.303/2013/14-I.).
- [4] A járásbíróság a per tárgyalását a 2014. július 29. napján kelt 11.P.20.303/2013/16. számú végzésével hivatalból felfüggesztette a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 16. §-ában említett külön törvényben meghatározott intézkedésig, de legkésőbb 2014. december 31. napjáig. Mivel a felperes e határidőig bejelentéssel nem élt, a felfüggesztés tartama a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 38. § (2) bekezdése alapján törvény erejénél fogva meghosszabbodott.
- [5] A felperes 2020. szeptember 15. napján bírósághoz érkezett beadványában jelentette be a perbeli kölcsönszerződést érintő elszámolás megtörténtét, melyre figyelemmel a járásbíróság 3.P.20.303/2013/19. számú, 2020. szeptember 23. napján kelt végzésével a felfüggesztést megszüntette és elrendelte az eljárás folytatását. Az eljárás folytatása iránti kérelemhez mellékelte elszámolási dokumentációból kitűnik, hogy a pénzügyi intézmény az elszámolási kötelezettségének a 2015. április 16. napján kelt elszámoló levélben tett eleget (Tiszaújvárosi Járásbíróság P.20.304/2020/1. számú irat melléklete, eredeti száma: P.20.303/2013/18/IV.), amit a csatolt tértivevény tanúsága szerint a kérelmező alperes részére 2015. április 27. napján kézbesítettek (P.20.303/2013/18/I.).
- [6] Az eljárás folytatásának elrendelését követően az ügy a Tiszaújvárosi Járásbíróságon P.20.304/2020. ügyszám alatt folytatódott. A Tiszaújvárosi Járásbíróság 2.P.20.304/2020/49. sorszámmal az alperest marasztaló ítéletet hozott 2021. szeptember 1. napján. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.302/2021/9. számú, 2022. február 1. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [7] A hatályon kívül helyezés folytán újraindult eljárás a Tiszaújvárosi Járásbíróságon P.20.074/2022. ügyszám alatt folytatódott. A megismételt eljárásban a felperes 2022. június 14. napján 18 oldalas előkészítő iratot és mellékletet terjesztett elő. A két nappal később, 2022. június 16. napján megtartott tárgyaláson az irat ismertetése megtörtént, az alperes

nyilatkozattételre határidő engedélyezését kérte, így a bíróság azzal a felhívással halasztotta el a tárgyalást 2022. augusztus 31-i hatánapra, hogy a 13. sorszámú felperesi beadványra a kézbesítéstől számított 15 napon belül az alperes nyilatkozatot tegyen. A 13. sorszámú iratot és mellékletét a jegyzőkönyvvel együtt az alperesnek 2022. június 28. napján kézbesítették. Az alperes a felperesi beadványra a 2022. augusztus 23. napján beérkezett beadványában tett nyilatkozatot.

- [8] Az eljárás érdemben a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.123/2024/7. számú, 2024. július 4. napján jogerős másodfokú ítéletével fejeződött be, amellyel a Miskolci Törvényszék – megváltoztatva a Tiszaújvárosi Járásbíróság 2.P.20.074/2022/93. számú, az alperest elmarasztaló döntését – a keresetet elutasította.

II. A kérelem és az ellenirat

- [9] A kérelmező leszállított és pontosított *kérelmében* 1.621.600 forint vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni a kérelmezettet a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 6. § (1) bekezdése és 7. § (1)-(2) bekezdése alapján. A kérelmező pontosított kérelmében a vagyoni elégtétel kezdő napjaként 2013. május 30. napját, a befejezés időpontjaként 2024. július 4. napját jelölte meg, így az igényérvényesítéssel érintett eljárási szakasz számított időtartama 4054 nap.
- [10] A kérelmezettnek az *elleniratában* kifejtett érdemi védekezése a kérelem részbeni elutasítására irányult. A fizetési meghagyást 2013. május 29. napján nyújtották be, így a Pevtv. 2. § (2) bekezdése értelmében az elsőfokú eljárás kezdő napja figyelmen kívül hagyásával a vagyoni elégtétel 2013. május 30. napjától kezdődően számítandó. A 2013. május 30. napjától 2024. július 4. napjáig terjedő időszak minősül az eljárás számított időtartamának, amely 4054 napot ölel fel.
- [11] E számított időtartamból a kérelmezett az elleniratában a következő időszakok levonását kérte:
- A 2014. április 25. napjától 2014. június 30. napjáig terjedő 67 napot a Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy a 2014. március 25. napját követő 30 napos általános ügyintézési határidő elteltét követően a kérelmezőtől elvárható volt az eljárás további elhúzódásának elhárítását célzó, arra alkalmas kérelem benyújtása. E jelzéstől a kérelmező alappal várhatta volna az inaktivitás kellő időben és eredményességgel történő orvoslását, hiszen ez esetben hamarabb is sor kerülhetett volna a kérelmezett intézkedésére.
 - A 2015. június 1. napjától 2020. szeptember 15. napjáig terjedő 1934 napot a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdésére hivatkozással. A pénzügyi kötelezettségének a 2015. április 16. napján kelt elszámoló levélben tett eleget, az elszámoló levelet a szintén csatolt tértivevény tanúsága szerint az alperes részére 2015. április 27. napján kézbesítették. Ehhez képest a kérelmező az iratot a felfüggesztett perben nem csatolta, arról a bíróság a felperes 2020. szeptember 15. napján beérkezett beadványból szerzett tudomást. Erre figyelemmel az elszámolás tartalmának megismerése és a perbírósághoz történő becsatolása közötti időszak a kérelmező érdekkörében felmerült elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt idő. A kérelmezőnek éppúgy érdekében állt az elszámolás kézhezvételét követően a felfüggesztett alapper folytatása és az eljárás minél előbbi, észszerű határidőn belüli befejezése, mint az ellenérdekű félnek, hiszen az alperes

viszontkeresetet is előterjesztett az eljárásban. Emiatt – a kérelmezett álláspontja szerint – ezt az inaktív időszakot le kell vonni az eljárás számított időtartamából a Pevtv. 15. § (3) bekezdése alapján. Másodlagosan a Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján is levonandó ez az időszak, mivel a kérelmező elmulasztotta az eljárás elhúzódása miatti kifogást előterjeszteni egy olyan bírói cselekmény miatt, amely nem a törvény vagy a bíróság által megállapított határidő mulasztásából, illetve észszerű időn belüli intézkedési kötelezettség elmulasztásából, hanem a felfüggesztett eljárás folytatása iránti kérelem előterjesztésének hiányából következett be. E hivatkozások kapcsán a kérelmezett egységesen 2015. június 1. napját jelölte meg az elhárításra alkalmas kezdő időpontként, figyelemmel arra, hogy a kérelmező ezt megelőzően egy hónappal már ismerte a banki elszámolás tartalmát.

- A 2022. július 14. napjától 2022. augusztus 23. napjáig terjedő 41 napot a Pevtv. 15. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy a 2022. június 16. napján megtartott tárgyaláson a kérelmező részére adott 15 napos határidőt a kérelmező elmulasztotta, és a beadványát késedelmesen terjesztette elő.

[12] A kérelmező továbbá hivatkozott arra, hogy az ügy elhúzódásához számos, a bíróság szervezetéből adódó és a szervezetrendszeren kívüli tényező járult hozzá. A bíróság szervezetrendszerén kívüli ok, hogy a per tartama alatt került sor a koronavírus-járványra, mely miatt tárgyalást is halasztott a bíróság. Az elhúzódásnak oka továbbá az alperes magatartása is, rengeteg előkészítő iratot, beadványt, anonimizált bírósági határozatot csatolt, sokszor olyan időpontban, hogy sem a felperesnek nem lehetett azokat észrevételre kiadni, sem a bíróság nem tudta érdemben feldolgozni, értelmezni azt. Többször terjesztett elő ellenkérelmet, viszontkeresete is volt. Az alperes az első ítélet hatályon kívül helyezését követő eljárásban terjesztette elő azt a számítást és módosította úgy az ellenkérelmét, hogy kétségbe vonta a felperes által becsatolt számszaki levezetést, ami alapot adott szakértő bevezetésére a perbe. Az elsőként kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos volt, a felek által feltett kérdésekre egyértelműen nyilatkozni nem tudott, ezért felmentésre került. A szakértő eljárásával eltelt idő nem róható a bíróság terhére. A perben két szakértő is kérte felmentését leterheltségre tekintettel, mely szintén nem a bíróság terhére értékelendő. Az eljárás elhúzódásához hozzájárult maga a per tárgya is, hiszen szinte havonta születnek olyan döntések akár a Kúria, akár az Európai Unió Bírósága által, melyek érintik a devizahiteles perek fő kérdéseit, így az árfolyamkockázati tájékoztatót, a szerződések tartalmát stb. Ilyen határozatokat nagy számban csatoltak a felek, a bíróságnak sok idejét emésztette fel azok áttanulmányozása, annak megállapítása, hogy mennyiben egyeznek jelen perben előadott tényállással, jogi érveléssel. E határozatokat a bíróság kézbesítette az ellenérdekű fél részére, aki valamennyi esetben érdemi nyilatkozatot kívánt tenni, cáfolni – akár újabb határozatok megküldésével – a korábbi határozatok alkalmazhatóságát.

[13] Mindezek alapján a kérelmezett a 4054 nap számított időtartamból 2042 nap levonását kérte. Ennek folytán a figyelembe vehető időtartam 2012 nap, a kérelmezett ezen időtartam tekintetében ismerte el a vagyoni elégtételfizetési kötelezettségét.

[14] A kérelmező az elleniratra tett észrevételében elfogadta a vagyoni elégtétel kezdő napjaként megjelölt 2013. május 30. napját, erre figyelemmel a felek az eljárás számított időtartamát egyezően 4054 napban jelölték meg. Ezen túlmenően kérte a kérelmezett levonásra vonatkozó igényének figyelmen kívül hagyását. A Pevtv. 15. § (4) bekezdésével összefüggésben rámutatott, hogy a Pevtv. csak 2022 januárjában lépett hatályba, így az ezt megelőző időszakok tekintetében a kérelmező nem tudhatta, hogy a per elhúzódásával kapcsolatos kifogásolás

elmulasztásának bármilyen joghatása lesz a vagyoni elégtétel iránti igénye előterjesztésével kapcsolatban. Megjegyezte azt is, hogy az eljárás elhúzódásával kapcsolatos kifogásról a per során a perbíróság egyszer sem tájékoztatta, noha az a Pp. rendelkezései alapján a járásbírósgot terhelte volna. A 2014. április 25. napjától 2014. június 30. napjáig eltelt 67 nap tekintetében a kérelmezett tévesen állítja, hogy a kérelmezőtől elvárható lett volna az eljárás további elhúzódásának elhárítását célzó kifogás benyújtása. Az átszignálás szükségessége a kérelmezett és nem a kérelmező érdekkörében merült fel, de ezzel nem sérült sem a törvény, sem a bíróság által meghatározott határidő, és nem is telt el eredménytelenül eljárási cselekmény elvégzésére indokolt időtartam, hiszen az alapeljárás tárgyalásait a kérelmezett folyamatosan kitűzte. Ez esetben a késedelem nem az eljárás elhúzódása, hanem a Pevtv. hatálya alá nem tartozó, az eljárás szabálytalansága miatti kifogással lett volna orvosolható. A 2015. június 1. és 2020. szeptember 15. napja közötti 1934 nap levonására irányuló kérelem azért alaptalan, mert a Pevtv. ebben az időszakban még nem volt hatályban, és a kérelmező nem is kapott arról tájékoztatást, hogy élhet a per elhúzódásával kapcsolatos kifogással. A Pevtv. 15. § (5) bekezdése pedig nem adhat alapot a vagyoni elégtétel csökkentésére. A 2022. július 14. napjától 2022. augusztus 23. napjáig terjedő 41 nap levonásával kapcsolatban kifejtette, hogy a 2022. június 16-i tárgyalásról a kérelmező nem kapott jegyzőkönyvet, a nyilatkozatát pedig – még ha volt is 15 napos határidő meghatározva – legkésőbb a tárgyaláson írásban vagy szóban is megtehetette. A kérelmező a nyilatkozatát szabályszerűen terjesztette elő, mert azt a bíróság befogadta, a nyilatkozat pedig a per elhúzódása szempontjából egyébként is közömbös volt, hiszen a bíróság a tárgyalásokat tovább folytatta. A kérelmező utalt arra is, hogy nem alkalmasak a kérelmezett felelősségének csökkentésére az elháríthatatlan körülmények, így a per felfüggesztése és az ügy átszignálása.

III. A kezdeményezéssel érintett jogszabályok

[15] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett (és sérülni vélt) rendelkezései:

B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.

I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

[16] A Pevtv. indítvánnyal érintett (alaptörvénysértőnek vélt) rendelkezései:

6. § (1) A bírósági eljárás időtartama akkor minősül észszerűnek – a (3)–(5) bekezdés szerinti eltérésekkel –, ha az az elsőfokú eljárás kezdőnapjától az eljárást befejező jogerős határozat közlésének napjáig nem haladja meg a hatvan hónapot.

(2) Az eljárási szakasz időtartama akkor minősül észszerűnek – a (3)–(5) bekezdés szerinti eltérésekkel –, ha

- a) az elsőfokú eljárás időtartama a harminc hónapot,
 - b) a fizetési meghagyásos eljárással indult elsőfokú eljárás időtartama a harminchat hónapot,
 - c) a másodfokú eljárás időtartama a tizennyolc hónapot, valamint
 - d) a felülvizsgálati eljárás időtartama a tizenkét hónapot
- nem haladja meg.

(3) A bírósági eljárás időtartama akkor minősül észszerűnek

- a) személyi állapotot érintő per,
- b) kiskorú gyermek tartása iránt indított per,
- c) sajtó-helyreigazítás iránt indított per, valamint
- d) munkaügyi per

esetében, ha az az elsőfokú eljárás kezdőnapjától az eljárást befejező jogerős határozat közlésének napjáig nem haladja meg a harminchat hónapot.

(4) A (3) bekezdés szerinti per esetében az eljárási szakasz időtartama akkor minősül észszerűnek, ha

- a) az elsőfokú eljárás időtartama a tizennyolc hónapot,
 - b) a fizetési meghagyásos eljárással indult elsőfokú eljárás időtartama a huszonnégy hónapot,
 - c) a másodfokú eljárás időtartama a tizenkét hónapot, valamint
 - d) a felülvizsgálati eljárás időtartama a hat hónapot
- nem haladja meg.

9. § (1) A vagyoni elégtétel iránti igényt a vagyoni elégtétel alapjául szolgáló bírósági eljárásban elsőfokon eljárt bírósággal szemben kell érvényesíteni. Ha az elsőfokon eljárt bíróság nem jogi személy, az igényt azzal a törvényszékkel szemben kell érvényesíteni, amelynek illetékességi területén az elsőfokon eljárt járásbíróság található.

15. § (3) A bírósági eljárás vagy eljárási szakasz időtartamába nem számítható bele az az eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam, amely a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt el.

(4) A bírósági eljárás vagy eljárási szakasz időtartamába nem számítható bele az a bírósági eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam, amely a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt el, ha a kérelmező – habár arra jogszabályban biztosított lehetősége volt – nem nyújtott be kifogást az eljárás elhúzódása miatt.

[17] A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól 372/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) érintett (alaptörvénysértőnek vélt) rendelkezése:

1. § (1) A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 7. §-a alapján járó vagyoni elégtétel összegét a bírósági eljárás Pevtv. szerint figyelembe vehető időtartamára eső naptári napoknak

és a (2) bekezdésben meghatározott napi összegnek a szorzataként, egy összegben kell megállapítani.

IV. Az Alkotmánybírósághoz fordulás indokai

IV.1. Bevezetés

- [18] A törvényszék megítélése szerint a Pevtv. 6. § (1)-(6) bekezdései és 15. § (3)-(4) bekezdései sértik az észszerű határidő alkotmányos alapjogi fogalmát, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütköznek.
- [19] A törvényszék álláspontja szerint alaptörvénysértők azok a szabályok, amelyek nem az eljárás észszerű időtartamot meghaladó részét, hanem a teljes figyelembe vehető időtartamot tekintik a vagyoni elégtétel számítási alapjának. Az indítványozó bíróság ezért kezdeményezi a Pevtv. 7. § (2) bekezdésének „a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazodó” szövegrésze, továbbá a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének megsemmisítését.
- [20] A törvényszék megítélése szerint alaptörvénysértő helyzetet idéz elő az, hogy a bíróságok vagyoni elégtételadási kötelezettsége az ellenőrzési és tevékenységi körén kívül eső okból bekövetkező késedelmekért is fennáll, így a hatályos szabályozás alapján az igazságszolgáltatás szervei „felelnek” más közhatalmi szereplők tevékenységéből (mulasztásából) fakadó időmúlásért is. A törvényszék megítélése szerint ez a konstrukció sérti a hatalmi ágak szétválasztásának elvét [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés], ezért indítványozza a Pevtv. 9. § (1) bekezdésének megsemmisítését.
- [21] A törvényszék megítélése szerint alaptörvény-ellenes helyzetet eredményez az is, hogy az észszerű határidő megsértésének a Pevtv. alapján kialakított, az EJEB gyakorlathoz képest is jóval szigorúbb rendje, továbbá az, hogy a hátrányos következmények közvetlenül a bíróságokat sújtják, alkalmas arra, hogy aránytalanul korlátozzák más alapjogok, így különösen a hatékony bírói jogvédelemhez és a hatékony bírói jogorvoslathoz való alapvető jogot. Ez sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését.
- [22] Erre figyelemmel a törvényszék úgy döntött, hogy az előtte folyó eljárás felfüggesztése mellett az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság egyedi utólagos normakontroll eljárását kezdeményezi.
- [23] Az egyedi normakontroll iránti bírói kezdeményezés részletes indokai az alábbiak.

IV.2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelme

IV.2.1. A Pevtv. koncepciója

- [24] Az Emberi Jogok Európai Egyezményének megerősítésével Magyarország kötelezettséget vállalt arra, hogy biztosítja az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog érvényesülését a 6. cikk alapján, továbbá ezen jog megsértése esetére biztosítja a hatékony jogorvoslathoz való jogot a 13. cikk alapján. A tisztességes és észszerű időn belüli eljáráshoz való jog, valamint azzal

összefüggésben a hatékony jogorvoslathoz való jog deklarálása az Alaptörvény XXVIII. cikkében is megjelenik.

- [25] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az elmúlt évtizedekben többször jelezte, hogy az Egyezmény 13. cikkében foglalt követelmény teljesítésére a magyar jogrendszer nem biztosít olyan, az EJEB által hatékonnak ítélt hazai jogorvoslatot, amely a bírósági eljárások elhúzódásának megelőzését, illetve az ilyen eljárásokkal okozott jogsérelem orvoslását kimerítően szolgálná (*Bartha kontra Magyarország*, 33486/07., 21. bekezdés, 2014. március 25.; *T.K. és T.K.-né kontra Magyarország*, 26209/95., a Bizottság 1997. május 21-i határozata). A pilot-eljárás keretében meghozott *Gazsó kontra Magyarország* ügyben meghozott ítéletében az EJEB felhívta hazánkat, hogy hozzon létre olyan hazai jogorvoslatot vagy jogorvoslat-együttest, amely megfelelő módon, az EJEB esetjogában lefektetett egyezményes elvekkel összhangban állva képes kezelni az ítéletben azonosított strukturális hiányosságokat (*Gazsó kontra Magyarország*, 48322/12, 2015. július 16.).
- [26] A magyar eljárásjogi szabályozás strukturális megújítása mellett (Pp.) a jogalkotó megteremtette a polgári peres eljárás esetleges elhúzódásával okozott jogsérelmet kompenzáló jogorvoslati eljárást, amelynek részletszabályait a Pevtv. tartalmazza.
- [27] Vagyoni elégtétel abban az esetben jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül [Pevtv. 7. § (1) bekezdés]. Ez akkor következik be, ha a peres eljárás vagy eljárási szakasz törvény szerint „figyelembe vehető időtartama” hosszabb, mint a törvényben meghatározott észszerű időtartam [Pevtv. 7. § (2) bekezdés]. A vagyoni elégtételre való jogosultság a jogsértés objektív következménye, kimentési lehetőség nincs, a kérelmezett bíróság eredményesen nem védekezhet azzal, hogy mindenben az eljárási törvényeknek megfelelően, az adott helyzetben általában elvárható módon járt el (ld. ezzel kapcsolatban: Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.003/2023/2., megjelent: BDT2023. 4620-V.).
- [28] A törvény három fogalmat használ az eljárás időtartamára vonatkozóan: az észszerű időtartamot, a számított időtartamot és a figyelembe vehető időtartamot.
- [29] Az *észszerű időtartamot* maga a Pevtv. határozza meg egyrészt az eljárás teljes tartamára főszabály szerint 60 hónapban [Pevtv. 6. § (1) bekezdés], továbbá az egyes eljárási szakaszokra bontva is [Pevtv. 6. § (2) bekezdés]; másrészt az eljárás különleges tárgyát értékelve egyes speciális pertípusok esetén 36 hónapban [Pevtv. 6. § (3) bekezdés], továbbá egyes eljárási szakaszokra bontva [Pevtv. 6. § (4) bekezdés. Ezekről az időtartamokról a bíróság lefelé bármikor eltérhet, azaz az észszerű időtartamot – akár a teljes eljárás, akár az eljárási szakasz tekintetében – rövidebb időtartamban is meghatározhatja [Pevtv. 6. § (5) bekezdés], ugyanakkor hosszabb időtartamban csak a teljes eljárás időtartamát határozhatja meg, és azt is csak akkor, ha perújítási eljárásra is sor került [Pevtv. 6. § (6) bekezdés].
- [30] A *számított időtartam* az az időtartam, ameddig a peres eljárás ténylegesen folyamatban volt, mely időtartam – a Pevtv. alkalmazásában – a teljes eljárást tekintve a keresetlevél benyújtását követő naptól a jogerős határozat (elsőfokú, másodfokú vagy felülvizsgálati határozat) közlésének napjáig tart. A számított időtartam részletszabályait a Pevtv. 2-5. §-ai határozzák meg.
- [31] Végül a *figyelembe vehető időtartam* fogalmát a Pevtv. közvetlenül nem határozza meg, de a Pevtv. rendszeréből következően az a kialakult bírói gyakorlat, hogy a figyelembe vehető

időtartam: a számított időtartam és a levonható időtartam különbözete. A levonható időtartamok körét a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdése határozza meg.

- [32] A törvény szövegéből az egyértelműen következik, hogy a Pevtv. 15. § (3) bekezdése alapján az az időszak „nem számítható be”, amely a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el. Abban – a törvényjavaslat indokolásából kiindulva – kiforrott a bírói gyakorlat, hogy ide tartozhat a közös kérelemre történő szünetelés időtartama, továbbá a közös kérelemre történő tárgyaláshalasztás bizonyos esetkörei, de például az eljárás felfüggesztése nem, függetlenül annak okától. A kérelmezőtől eltérő perbeli szereplőknek a magatartása közömbös, az nem adhat alapot a vagyoni elégtétel csökkentésére (Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.458/2022/4., megjelent: BDT2023. 4621-I.).
- [33] A Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján pedig a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt idő vonható le, ha a fél ezt nem sérelmezte, azaz nem nyújtott be – a késelem fennállása alatt – az eljárás elhúzódása miatt kifogást. Ez esetben a bírói késelem, mulasztás okozza az eljárás inaktivitását, de ha ezt a fél a mulasztás fennállása alatt a rendelkezésére álló eljárásjogi eszközzel, a kifogással nem sérelmezi, a bíróság intézkedését nem kéri, akkor ezt az időtartamot figyelmen kívül kell hagyni, az az eljárás időtartamába „nem számítható be”. Ugyanakkor az eljárás elhúzódása miatti kifogás a kialakult bírói gyakorlat szerint meglehetősen szűk körben ad lehetőséget a levonásra. A Debreceni Ítélőtábla több jogerős határozatában fejtette ki ennek részletes indokait. A féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Az eljárás elhúzódása miatti kifogást az EJEK maga sem minősítette alkalmas eszköznek az észszerű határidőn belüli befejezés elérésére (*Bartha kontra Magyarország*, 33486/07, 2014. március 25., para. 19.; *Barna kontra Magyarország*, 35364/09, 2014. március 25., para. 15.) klasszikus jogorvoslatkénti értelmezése is kérdéses, és aggályos a kérelmező mulasztásának figyelembevétele a Pevtv. hatálybalépése előtti időszakban. (ld. ezzel kapcsolatban: Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.345/2022/2., megjelent: BDT2023. 4600.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.404/2022/2., megjelent: BDT2023. 4644-II.)
- [34] Nincs azonban kifejezett jogszabályi lehetőség arra, hogy a nemperes ügyben eljáró bíróság a Pevtv. 15. § (3) vagy (4) bekezdésében írt szűk körön felül bármi egyéb, akár el nem hárítható ok miatt bekövetkezett elhúzódást vegyen figyelembe és helyezzen levonásba. Nem kerülhet sor sem az igazságszolgáltatás tevékenységi vagy ellenőrzési körébe eső objektív, elháríthatatlan ok, így például a bíró hirtelen betegsége, balesete, áramszünet vagy egyéb technikai akadály miatt elhalasztott tárgyalás miatt, avagy kötelező felfüggesztés (pl. büntetőeljárás, Európai Bírósághoz fordulás előzetes döntéshozatali eljárás keretében, Alkotmánybírósághoz fordulás, devizahiteles perek kötelező felfüggesztése okán stb.), de közömbösek az igazságszolgáltatás ellenőrzési körén teljesen kívül eső egyéb levonási kérelmek, mint például a mérlegelést nem tűrő jogalkotói rendelkezésen alapuló tétlenségi időszakok, a bírósági hatáskörök jogalkotó általi átszervezése, esetleg a jogalkotási hiányosságból fakadó inaktivitás vagy a koronavírus-járvány miatt eltelt többletidő. (ld. az eljárási szabályok betartásával kapcsolatban: Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.003/2023/2., megjelent: BDT2023. 4620-V.; a járványügyi helyzettel kapcsolatban: Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.032/2023/2., megjelent: BDT2023. 4700-II.; Pkf.II.20.284/2023/2.; a munkaügyi

bíróságok átszervezésével kapcsolatban: Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.003/2023/2., megjelent: BDT2023. 4620.)

- [35] Ilyen és ehhez hasonló dilemmák miatt támadt bizonytalanság a vagyoni elégtételes ügyekben eljáró bíróságok bíráiban a Pevtv. 15. § (5) bekezdésének értelmezése körében, amely kimondja: A bíróság – a nemperes eljárásban előterjesztett kérelem és ellenirat tartalmának korlátai között – mérlegeli, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az észszerűnek minősülő időtartam meghaladásához; a bíróság e körülmények értékelését követően határozza meg a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamát. Vajon az a kitétel, hogy „a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező cselekménye vagy mulasztása” a 15. § (3) bekezdésére, illetve az a kitétel, hogy „a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása” a 15. § (4) bekezdésére utal-e, azaz az (5) bekezdés alapján csak a (3) és (4) bekezdés szerint be nem számítható időszakok vonhatók le, vagy a figyelembe vehető időtartam megállapításánál az 15. § (5) bekezdése további időszakok levonását is lehetővé teszi?
- [36] A fellebbviteli fórumként eljáró Debreceni és a Pécsi Ítéltábla végül – számos szempont és több jogértelmezési módszer egybevetésével – következetesen azt az álláspontot fogadta el, hogy a Pevtv. 15. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezést a törvényjavaslat indokolásában írtak figyelembevételével kell értelmezni. Márpedig abból, hogy a törvényjavaslat indokolása is csak a bíróság és a kérelmező cselekményeire, mulasztásaira utal, azt a következtetést lehet levonni, hogy a törvényalkotó szándéka az volt, hogy a vagyoni elégtétel alapjául szolgáló bírósági eljárás időtartamát csak az igényt érvényesítő fél saját felróható közrehatása csökkentheti, vagy azért, mert ő okozta egyes eljárási szakaszok elhúzódását, vagy azért, mert nem élt az elhúzódás megakadályozására alkalmas törvényes jogorvoslati eszközökkel. Ezen kívül eső okok – így akár az ellenfél, más eljárási szereplő perelhúzó magatartása, akár objektív, sem a felek, sem a bíróság által nem befolyásolható, nekik fel nem róható körülmények – az eljárás figyelembe vehető időtartamának csökkentését nem alapozzák meg. Mindebből az is következik, hogy a Pevtv. 15. § (5) bekezdése nem ír új, a kérelmező és a bírósági eljárást lefolytató bíróság tevékenységén kívüli okot, nem teremt lehetőséget a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdés alapján történt levonásokon kívüli, további levonásra (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2., megjelent: BDT2023. 4600.; Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.458/2022/4., megjelent: BDT2023. 4621.; Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.128/2024/2.).
- [37] Bár a konkrét ügyben ez nem vet fel problémát, de a Pevtv. további furcsasága az is, hogy nemcsak „teljes eljárásra” nézve, hanem egyes eljárási szakaszokra bontva is meghatároz észszerűnek minősülő időtartamokat, és a vagyoni elégtételadást az eljárási szakaszokra meghatározott észszerű időtartam túllépése esetén is alkalmazni rendeli [Pevtv. 6. § (2) és (4) bekezdés]. Ebből az is következik, hogy nemcsak befejezett, hanem akár folyamatban lévő ügyben is érvényesíthető vagyoni elégtétel iránti igény [Pevtv. 11. § (2) bekezdés].
- [38] A Pevtv. 7. § (2) bekezdése alapján a bíróságok vagyoni elégtételfizetési kötelezettsége nemcsak az észszerű határidőt meghaladó időszak tekintetében áll fenn, hanem a teljes figyelembe vehető időtartamért; ehhez igazodik a bírói gyakorlat is (BDT2023. 4644-I., BDT2023. 4621-III.). Ha a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz Pevtv. 15. §-a szerint figyelembe vehető időtartama meghaladja a Pevtv. szerint észszerűnek minősülő időt, úgy az eljárás teljes, a törvény szerinti számítás szerint meghatározott időszakából kell levonni a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdése alapján be nem számítható időtartamot, és ehhez igazodóan kell a kormányrendeletben meghatározott mértékű pénzbeli igényt kiszámítani. Ha tehát az eljárás

teljes figyelembe vehető időtartama 60 hónap és 1 nap, akkor a bíróságok nemcsak az észszerű időtartam túllépésével érintett 1 napra, hanem a teljes időszakra, azaz 60 hónap és 1 nap időtartamra fizetik a vagyoni elégtételt. Ez a Pevtv. 6. §-a és a Pevtv. 7. §-a között feszülő ellentmondás, hiszen a bíróság időtúllépés esetén a Pevtv. 6. §-a alapján észszerűnek minősülő időtartamra is vagyoni elégtételt fizet, noha alapjogsértés a Pevtv. szabályozási logikájából adódóan csak az észszerű időtartam meghaladásával következik be.

IV.2.2. Az EJEE 6. cikk (1) bekezdésének gyakorlata

- [39] Az EJEB több évtizedes gyakorlata alapján kiérlelte az „észszerű időn belüli eljárás” elveit, amelyeket az Európa Tanács tagországai tekintetében következetesen érvényesít. Mivel az Alaptörvényben két helyen – a XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében – is megjelenő „észszerű határidőn belüli elbírálás” követelménye az EJEE 6. cikk 1. bekezdésével lényegileg azonos követelményt fogalmaz meg, önként adódott, hogy az Alkotmánybíróság az EJEB jogi megoldásait felhasználja. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás részjogosítványát képező „észszerű határidőn belüli elbírálás” követelménye tekintetében következetesen figyelemmel van az EJEE 6. cikk (1) bekezdésével összefüggő gyakorlatra, az Alkotmánybíróság az EJEB gyakorlatát lényegében beemelte az alapjogi részjogosítvány fogalom- és elvrendszerébe. [Ld. ezzel egyezően dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolását a 2/2017. (II. 10.) AB határozathoz, para. 109.]
- [40] Az EJEE 6. cikk (1) bekezdése szerinti észszerű időn belüli elbírálás alapja soha nem az eljárás objektív időtartama, mert az EJEB megítélése szerint önmagában az eljárás hosszú időtartama még nem jelenti azt, hogy az eljárás elhúzódott. A tisztességes eljáráshoz fűződő alapjognak az észszerű időn belüli befejezés csak az egyik szegmense: az EJEE 6. cikk (1) bekezdése valóban megköveteli, hogy az eljárás jó ütemben haladjon előre, de a megfelelő színvonalú igazságszolgáltatás általánosabb követelményének érvényre juttatása legalább ugyanennyire fontos, és az államok feladata e két alapvető szempont közötti racionális egyensúly megtalálása (*Von Maltzan és mások kontra Németország*, 71916/01, 71917/01 és 10260/02, 2005. március 2., para. 132.; *Gankin és mások kontra Oroszország*, 2430/06, 1454/08, 11670/10, 12938/12, 2016. május 31., para. 26.).
- [41] Ezért az EJEB az észszerű időtartam tesztelésére egy négyfaktoros kritériumrendszert dolgozott ki, amit évtizedek óta alkalmaz. Az EJEB szerint az eljárás hosszának észszerűségét a következő kritériumok fényében kell értékelni: az ügy bonyolultsága, a kérelmező magatartása, az érintett hatóságok tevékenysége, végül az eljárás tétje a kérelmező számára (*Frydlender kontra Franciaország*, 30979/96, para. 43.; *Sürmeli kontra Németország*, 75529/01, para. 128.). Ezeknek a kritériumoknak rendkívül széleskörű gyakorlata alakult ki. Az EJEB előtt az észszerű időn belüli eljárással kapcsolatos felelősség alóli kimentés, amely az eljárás észszerű hosszát igazolhatja, csak erre a négy tényezőre vonatkozhat. Az indítvány ezeket a kritériumokat nem részletezi, a kritériumrendszert jól bemutatja egyebek mellett az EJEB által az EJEE 6. cikkéhez kiadott kézikönyv [Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a Fair Trial (civil limb), Updated to 31 August 2024; https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_6_civil_eng].
- [42] Az EJEB tehát az elé tárt körülmények mérlegelése és a fenti kritériumok vizsgálata alapján egyedileg maga dönti el, hogy az adott eljárás túllépte-e az elfogadható, „észszerű” időtartamot, és ha igen, megállapítja az eljárás elhúzódásával és annak a félre gyakorolt hátrányos

jogkövetkezményeivel arányban álló méltányos elégtétel összegét. Az EJEB nem napokban, hónapokban számol, az észszerű határidő túllépésének nincs „napi tétele”.

- [43] Az EJEB gyakorlathoz igazodik az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán kifejtett alapjogi ítélkezése is.
- [44] Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2021. december 2-án tartott 1419. ülésén elfogadott határozatában meglelégedéssel vette tudomásul a túlzottan elhúzódo polgári eljárások kompenzációs jogorvoslatáról szóló törvényjavaslat elfogadását, egyúttal célul tűzték ki az eljárás jövőbeli monitorozását (CM/Del/Dec(2021)1419/H46-15).
- [45] Az EJEB-nek már volt alkalma arra is, hogy értékelje a Pevtv. hatékonyságát. Az EJEB a *Szaxon kontra Magyarország* ügyben hozott ítéletében (54421/21, 2023. március 21.) úgy ítélte meg, hogy a Pevtv. az aktuális jogszabályi rendelkezések és az akkor elérhető kb. egyéves joggyakorlat alapján megfelelő jogorvoslatot nyújthat az észszerű határidő megsértésének kompenzációjához (paras. 26., 41.).

IV.2.3. Az alaptörvény-ellenesség indokolása

- [46] A fenti ismertetésből az a következtetés adódik, hogy a Pevtv. szabályozási közegében az észszerű időtartam fogalmának megközelítése markánsan más módon történik és így más jelentéstartalmat hordoz magában, mint az alaptörvényi rendelkezést ihlető Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke (1) bekezdésében foglalt fogalom. Ennek szükségszerű következményeként a Pevtv. és az EJEE rendszerében jelentős eltérés van aközött, hogy mi eredményez alapjogsértést.
- [47] *Először is* a Pevtv. annak ellenére határoz meg objektív, egzakt időtartamot az észszerű idő tekintetében, hogy az észszerű időn belüli eljárás időtartamára vonatkozóan az eljárásoktól teljesen független meghatározás az EJEB és az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem létezik, ez mindig a konkrét eljárás komplexitásához mérten relatív időtényezőt jelent. Akár egy abszolút értelemben rövid időtartamú, illetve az eljárási törvényeket betartó eljárás is lehet elhúzódo, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan tétlenségi időszakok tapasztalhatók; hasonlóképpen az abszolút értelemben hosszúra nyúló eljárás is megfelelhet az észszerű időben történő befejezés követelményének, ha például az ügy komplexitása, bonyolultsága ezt indokolja. Az EJEB szerint az ügy körülményeihez képest adott esetben a nyolcéves időtartam sem tekinthető észszerűtlenül hosszúnak (*Katte Klitsche de la Grange kontra Olaszország*, 12539/86), míg más esetben viszont az alig két éves időtartam is alapjogsértőnek bizonyult (*X kontra Franciaország*, 18020/91). A Pevtv. az eljárások (sőt, az eljárási szakaszok) észszerű időtartamának felső határát közvetlenül határozza meg, az EJEB ítélkezési gyakorlata által kimunkált kritériumrendszerből az ügy bonyolultságának és a jogvita tétjének mérlegelését nem engedi meg, azt a jogalkotó objektivizálja. Ezt a rugalmatlanságot a Pevtv. csak annyiban oldja, hogy a bíróság „lefelé” bármikor eltérhet [Pevtv. 6. § (5) bekezdés], ugyanakkor hosszabb időtartamban csak a teljes eljárás időtartamát határozhatja meg, és azt is csak akkor, ha perújítási eljárásra is sor került [Pevtv. 6. § (6) bekezdés]. Nincs lehetőség az észszerű időtartam megállapítása során a hatóságok tevékenységének értékelésére sem. Az észszerű időtartam ilyen mértékben irracionális objektivizálása távol áll az EJEE 6. cikk (1) bekezdése mentén kialakult EJEB gyakorlattól és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mentén kialakult alkotmánybírósági gyakorlattól.

- [48] Noha az EJEb a *Szaxon kontra Magyarország* ügyben hozott ítéletében (54421/21, 2023. március 21.) megállapítja: amint az Pevtv. 6. §-ából kitűnik, az eljárások időtartama észszerűségének értékelése során a nemzeti hatóságoknak lényegében az EJEb ítélezési gyakorlatában megállapított kritériumokat kell figyelembe venniük, nevezetesen az ügy összetettségét, a kérelmező és az illetékes hatóságok magatartását, valamint annak fontosságát, hogy mi forog kockán a kérelmező számára a jogvitában (para 22.). Ugyanakkor az EJEb ezt a következtetést az akkor rendelkezésre álló kevés gyakorlatból vonta le, maga is utalt rá, hogy a hazai hatóságok hosszú távú gyakorlata alapján vonható le megalapozott következtetés a jogorvoslat hatékonyságának megítélése kapcsán (para. 40.). A Pevtv. észszerű határidő vonatkozó szabályozásának egyik fő hibája éppen az, hogy a Pevtv. rendkívül leszűkíti az EJEb által kialakított négyes kritériumrendszer alkalmazhatóságát, a bíróságnak csak szűk mozgásteret hagy az EJEb által alkalmazott tényezők egyedi mérlegelésére.
- [49] A törvényszék megítélése szerint kétféle alaptörvénykonform megoldás lehet: a) vagy meg kell semmisíteni a Pevtv. 6. cikk (1)-(6) bekezdésének az észszerű időtartamra adott rendelkezéseit, ami utat nyit a jogalkalmazónak az EJEb és az Alkotmánybíróság által kimunkált kritériumrendszer alkalmazásához; b) vagy meghagyva ezeket a rendelkezéseket olyan jogszabályi felhatalmazást szükséges adni a jogalkalmazónak, amiben – például az EJEb és az Alkotmánybíróság által kimunkált kritériumrendszer alapján – mérlegelési lehetőséget enged a törvényi eljárashosszoktól való bármilyen irányú eltérésre, felpuhítva ezzel a Pevtv. kiegyensúlyozatlan, merev rendszerét. A törvényszék tisztában van azzal, hogy a b) pont alatt szerepeltetett utóbbi megoldás tartalmilag a mulasztásos alkotmánysértés megállapítását feltételezi, és hogy ennek megállapítása indítványozására a bíróságnak nincs hatásköre, ezért a kezdeményezés az a) pont alatt szereplő előbbi megoldásra tett indítványt.
- [50] Másodszor a Pevtv. az EJEb gyakorlatával összehasonlítva nagyon szűk lehetőséget ad a levonásra az eljárás abszolút (számított) időtartamából. A Pevtv. 15. § (3) bekezdése – az EJEb kritériumrendszerével összhangban – értékelni engedi a kérelmezői magatartásokat, ugyanakkor a Pevtv. 15. § (4) bekezdése – az EJEb gyakorlatához viszonyítva jóval korlátozottabban – nem általában bármely állami hatóság közrehatásának vizsgálatát, hanem pusztán a bíróságok tétlenségét engedik értékelni, azt is rendkívül szűkreszabott módon. Nem kerülhet sor az ügy bonyolultságának, az eljárás téjtjének értékelésére, az igazságszolgáltatás tevékenységi vagy ellenőrzési körébe eső objektív, elháríthatatlan ok, így például a bíró hirtelen betegsége, balesete, áramszünet vagy egyéb technikai, munkaszervezési akadály okán elhalasztott tárgyalás miatti időtöbblet figyelmen kívül hagyására. Nincs lehetőség az eljárás bármely ok miatti felfüggesztése, így más eljárás (közigazgatási vagy büntetőeljárás), előzetes döntéshozatal, az Alkotmánybírósághoz vagy a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordulás miatti tétlenség figyelmen kívül hagyására sem, noha az EJEb például az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárást automatikusan, az Alkotmánybírósághoz fordulást pedig rendszerint (ha kimutatható az eljárással való közvetlen összefüggése) figyelembe veszi az eljárás észszerű időtartamának meghatározásakor (ld. az előzetes döntéshozatal kapcsán: *Pafitis és mások kontra Görögország*, 20323/92, para. 95.; az alkotmánybíróági eljárás kapcsán: *Süßmann kontra Németország*, 20024/92, paras. 56-58.; *Voggenreiter kontra Németország*, 47169/99, paras. 51-52.; *Oršuš és mások kontra Horvátország*, 15766/03, para. 109.). Ugyanígy nem vonható le az igazságszolgáltatási feladatok jogalkotó általi átszervezésével kapcsolatos idő (ld. a munkaügyi bíráskodás átszervezésével kapcsolatban: Pkf.II.20.003/2023/2., megjelent: BDT2023. 4620.). Nem értékelhető az a bíróságok által nem befolyásolható körülmény sem, hogy a szakértői vizsgálat a komplexebb, több szakterületet vagy speciális szakkérdést érintő kérdésben természetesen leg és indokoltanul hosszabb időt vesz igénybe, a kirendelhető igazságügyi szakértők száma

alacsony, a szakértői rendszer pedig túlterhelt. Mindent összevetve a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdése annyira szűkreszabott kereteket ad az eljárás figyelembe vehető időtartamának megállapításához, hogy sok esetben teljesen torz, az EJEB gyakorlatához képest is életidegen eredményt szül.

- [51] Ilyen visszas helyzet áll elő az indítvánnyal érintett ügyben is. Az alapper 2014. július 29. napjától 2020. szeptember 23. napjáig felfüggesztés hatálya alatt állt. A Tiszaújvárosi Járásbíróság a felfüggesztést a DH1 törvény 16. §-a alapján jogszabály kötelező erejénél fogva rendelte el, a törvény a bíróság számára mérlegelési lehetőséget nem adott, a feleknek fellebbezési lehetősége sem volt. A felfüggesztés időtartama a DH2 törvény 38. § (2) bekezdése alapján törvény erejénél fogva meghosszabbodott mindaddig, amíg a felperesi pénzügyi szolgáltató a felülvizsgált elszámolást a perben nem csatolta. A törvényi rendelkezés alapján a felülvizsgált elszámolás előterjesztése a pénzügyi szolgáltató kötelezettsége volt. A DH2 törvény semmilyen intézkedési lehetőséget nem adott a bíróságnak. A kérelmező ráadásul jelen eljárásban úgy igényel a felfüggesztés időtartamára is vagyoni elégtételt, hogy a pénzügyi szolgáltató 2015. április 27. napján kézbesítette részére a felülvizsgált elszámolást: kérelmező tehát tudomással volt a felülvizsgált elszámolás megtörténtéről, a perindításról, sőt, arról is, hogy a per folytatásának feltétele a felülvizsgált elszámolás bírósághoz történő benyújtása, a felülvizsgált elszámolás megtörténtét mégsem jelezte az alapeljárás bíróságának. Az eljárásban ez mégsem vehető figyelembe, mert a DH2 törvény 38. §-a a pénzügyi szolgáltató kötelezettségévé tette a bejelentést, és a felfüggesztés nem a kérelmező magatartása, hanem a bíróság intézkedése volt.
- [52] Az EJEB gyakorlatát vizsgálva megállapítható, hogy az eljáró bíróság magatartása szempontjából az eljárás felfüggesztésének időszaka – a felfüggesztés indokoltságától függetlenül – nem vonható le az eljárás hosszából, hanem abba teljes egészében beleszámít. Ugyanakkor amennyiben a felfüggesztés az adott esetben indokolt volt, és időtartama nem haladta meg a még észszerűnek tekinthetőt, ez az ügy objektív körülményeibe és a bonyolultsága fogalmi körébe tartozik, és ekként nem esik az érintett állam terhére. A hazai joggyakorlatban ezzel szemben a felfüggesztés időtartama – a hosszára és észszerűségére vonatkozó vizsgálattól függetlenül – automatikusan és teljes egészében beszámít az eljárás figyelembe vehető időtartamába, tehát még részben sem vonható le az eljárás számított időtartamából.
- [53] A vagyoni elégtételes ügyekben kialakult felsőbírósági gyakorlat világossá teszi, hogy sem a Pevtv. 15. § (3) bekezdése, sem a Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján nincs lehetőség a felfüggesztés időtartamának levonására. Kifejezetten az indítvánnyal azonos kérdést vizsgáló egyik döntés kifejti, hogy a DH1 törvény 16. §-a alapján felfüggesztett eljárásokra az 1952. évi Pp.-nek csak a határidők megszakadására és a bírói, valamint a felek által teljesített perbeli cselekmények hatálytalanságára vonatkozó rendelkezései irányadók, de nem irányadók az eljárás folytatásának szabályai; arra a DH2 törvény 38. §-a külön előírásokat vezetett be, a fogyasztó által indított perek kivételével kifejezetten a pénzügyi intézmény bejelentéséhez kapcsolva a folytatást. Ebből következően nincs annak jogszabályi alapja, hogy a felfüggesztett eljárás folytatása a perben fogyasztónak minősülő kérelmező érdekkörében jelentkezne. Mivel a DH2 törvény rendelkezései alapján a pénzügyi intézménynek kellett az elszámolást elvégezni, és őt terhelte az eljárás folytatásához szükséges felülvizsgált elszámolás bejelentésének a kötelezettsége, ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy a felfüggesztés ideje az az eljárás előrehaladását nem szolgáló olyan időtartam, amely a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt volna el. Ebből kifolyólag az elszámolás bejelentéséig tartó kötelező felfüggesztés időtartama – noha az a kérelmezőn és a bíróságon kívül álló

objektív körülmény – a Pevtv. 15. § (3) bekezdése alapján nem vonható le az eljárás figyelembe vehető időtartamából. (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.126/2023/2.; ehhez hasonlóan: Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.128/2024/2.)

- [54] Egy másik döntés a Pevtv. 15. § (4) bekezdése szerinti levonási kérelemmel összefüggésben pedig kifejti, hogy az 1952. évi Pp. 114/A. § (2) bekezdése szerint az eljárás elhúzódása miatti kifogás igénybevétele nem álltak fenn a törvényi feltételei. Az adott ügyben a fogyasztói kölcsönszerződésben a vételi és az eladási árfolyam alkalmazásának különbözetét eredményező, a törvény szerint semmisnek minősített kikötést, továbbá az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő, a törvény által tisztességtelennek vélelmezett szerződéses kikötést tartalmazó fogyasztói szerződésekhez kapcsolódó elszámolást a pénzügyi intézménynek kellett elvégezni és őt terhelte az eljárás folytatásához szükséges felülvizsgált elszámolás bejelentésének a kötelezettsége. Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztését a kérelmezett egy olyan bírói cselekmény miatt várta el, amely nem a törvény vagy a bíróság által megállapított határidő mulasztásából vagy észszerű időn belüli intézkedési kötelezettség elmulasztásából eredt, mivel a speciális felfüggesztési okot a bíróságtól független cselekmény, a per felperese bejelentésétől függött. Mint ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott: a kifogás előterjesztésének nemcsak a törvényi perrendi feltételei hiányoztak, hanem a speciális szabályozás folytán annak az időmúlás kiküszöbölésére alkalmassága sem állapítható meg. (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.264/2024/3.)
- [55] Látható tehát, hogy DH1 törvény 16. §-ának és a DH2 törvény 38. §-ának a bírósági betartása utóbb azzal jár, hogy a bíróság az alapjogsértés miatt helytállni tartozik, holott csupán alkotmányos feladatát látta el, a jogalkotó által előírt jogot alkalmazta.
- [56] Az ehhez hasonló problémák többféleképpen orvosolhatók. Alapvetően a Pevtv. 15. § (3)-(4) bekezdésében írt szabályozás újragondolására van szükség. De a felvetett problémák a jelenleg meglévő Pevtv. 15. § (3)-(4) bekezdésének megtartásával, és további levonási szabályok beépítésével is differenciálhatók lennének. Ez utóbbi lehetőség tartalmilag a szabályozás hiányosságából fakadó mulasztásos alkotmányos sértés megállapítását feltételezi, ám ennek megállapítása indítványozására a bíróságnak nincs hatásköre, ezért a bírói kezdeményezés a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdésének megsemmisítésére tett indítványt.
- [57] *Harmadszor* ellentmondás feszül a Pevtv. 6. §-a és a Pevtv. 7. §-a, továbbá a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében foglalt szabályozási megoldása között. Mindenekelőtt utalni szükséges arra, hogy a Pevtv. 7. § (1) bekezdése pontatlanul az „észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jog” sérelme miatt írja elő a vagyoni elégtételt, ilyen alapvető jog azonban nincs, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jog részjogosítványaként szabályozza az észszerű határidőn belül történő befejezés követelményét.
- [58] A Pevtv. 7. § (1) bekezdése szerint „alapjogsértés” esetén jár a vagyoni elégtétel. A Pevtv. 7. § (2) bekezdése szerint a vagyoni elégtétel „a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazod[ik]”, vagyis a teljes figyelembe vehető időszakért fennáll. Ezt támasztja alá a vagyoni elégtétel számításához elfogadott Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése is, amely a számítás alapjául a Pevtv. szerinti teljes figyelembe vehető időtartamot írja elő.
- [59] Bár a jogalkotó a Pevtv. 7. § (2) bekezdésének idézett fordulata, valamint a Korm. rendelet nyilvánvalóan egy számítástechnikai szabálynak tekintette, ennek mégis az az eredménye, hogy a bíróságok a figyelembe vehető időtartamnak az észszerűségi határon belül maradót, vagyis az alapjogot nem sértő részéért is fizetnek. Ez szintén annak a szabályozástechnikai megoldásnak a következménye, hogy a Pevtv. 6. (1)-(4) bekezdései „köbe vésik” az észszerű időtartamot. A

hatályos szabályozási megoldás mellett helyesebb lenne az észszerű időtartamot meghaladó részért a vagyoni elégtételadási kötelezettséget előírni.

- [60] A törvényszék megítélése szerint a Pevtv. 7. § (2) bekezdésének „a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazodó” szövegrésze, valamint a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése azért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésével, mert a bíróságokat az eljárás észszerű időtartamára nézve is vagyoni elégtételre kötelezik.

IV.3. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelme

- [61] A törvényszék megítélése szerint a vagyoni elégtétellel kapcsolatos érdemi problémáknak, így a rendszer merevségének, kiegyensúlyozatlanságának az egyik fő forrása, hogy az észszerű időn belüli befejezés követelményének biztosítását és következményei viselését az állami felelősség helyett az igazságszolgáltatás szereplőire (túlnyomórészt a törvényszékekre) hárítja úgy, hogy az igazságszolgáltatás hatókörén túlmutató körülmények érdemi értékelési lehetőség nélkül a bíróság terhén maradnak.
- [62] Az EJEE 6. cikk (1) bekezdése szerinti eljárása és a Pevtv. szerinti nemperes eljárás között az egyik lényeges különbség, hogy az EJEB előtti eljárásban a fél az állam, a Pevtv. szerinti nemperes eljárásban azonban a fél a bírósági szervezetrendszer valamely jogi személyiséggel rendelkező szereplője, általában a törvényszék [Pevtv. 9. § (1) bekezdés]. Ez alól akkor lehet kivétel, ha a kérelmező csak az ítéltábla vagy Kúria előtti eljárási szakasz miatt érvényesít igényt.
- [63] Mivel az EJEB előtti eljárásban az állam az alperes, gond nélkül alkalmazható vele szemben az állami egység doktrínája: a bírósági eljárások elhúzódásával kapcsolatos strasbourgi ügyekben az állam nemcsak a bíróságok tevékenységéért áll helyt, hanem felelősséggel tartozik minden szervének, így a törvényhozó és a végrehajtó hatalom intézményei tevékenységéért, sőt, az államon kívüli szervek eljárásáért is, így az állam eredményesen nem védekezhethet azzal, hogy az adott bírósági eljárás egy másik állami szerv, így például rendőrség, közigazgatási szerv, Alkotmánybíróság, a jogalkotó stb. eljárása miatt húzódott el (*Martins Moreira kontra Portugália*, 11371/85, 1988. október 26. para. 60.). Az EJEB következetes gyakorlata szerint a szerződő államok feladata a jogrendszerük olyan kialakítása, hogy a bíróságaik garantálni tudják mindenki jogát arra, hogy a polgári jogi jogaikhoz és kötelezettségeikhez kapcsolódó jogvitáikban észszerű időn belül jogerős döntés szülessen (*Scordino kontra Olaszország no. 1*, 36813/97, para. 183.; *Sürmeli kontra Németország*, 75529/01, para. 129.). Az állam felelőssége kialakítani a jogi és bírósági szervezetrendszert, továbbá pénzügyi és egyéb forrásokat biztosítani az igazságszolgáltatás megfelelő működtetéséhez (*Bieliński kontra Lengyelország*, 48762/19, para. 44.).
- [64] A hazai jogorvoslati lehetőség, a vagyoni elégtétel megteremtésével a jogalkotó lényegében az állami egység elvének mintájára minden közhatalmi szereplő tevékenységéért való korlátlan felelősség vállalását várja el a bíróságoktól. Ez azt jelenti, hogy az igazságszolgáltatási tevékenység gyakorlása alatt bekövetkezett, a kérelmezőre vissza nem vezethető eljáráselhúzás következménye a bíróságokat terheli akkor is, ha az a bíróságok ellenőrzési és tevékenységi körén kívül esett. Önmagában az, hogy a Pevtv. a bírósági szervezetrendszeren belüli szereplők között az észszerű határidő megsértéséből fakadó felelősség határait elmossa, és például a felsőbíróságok (ítélőtáblák, Kúria) tevékenységére is visszavezethető időtúllépésért a törvényszékek felelnek, egy alkotmányos keretek között maradó, „kockázattelepítő” jellegű,

egyszerűsítő technikai megoldás. Ugyanakkor a hatalmi ágak szétválasztásának elvét valló alkotmányos rendben nehezen értelmezhető egy olyan megoldás, hogy az igazságszolgáltatás szervei felelősséggel tartoznak a törvényhozó és/vagy a végrehajtó hatalom intézményei tevékenységéért. Ennek következménye ugyanis az, hogy a hatalmi ágak következetes szétválasztásának elve szerint a korlátozott hatáskörében eljáró közhatalmi szereplő más közhatalmi ágak tevékenységéért úgy köteles „felelősséget” viselni, hogy a „felelősség” elhárításához szükséges hatáskörökkel nem rendelkezik, annak tevékenysége észszerűségét nem vizsgálhatja, így kimenteni sem tudja magát a vagyoni elégtételadás alól. Az igazságszolgáltatást gyakorló bíróságok nem viselhetnek felelősséget rendszerszintű hiányosságokért, a jogalkotás hibájáért, a jogrendszer helytelen kialakításáért, a végrehajtó és kormányzati szervek eljárásáért, a bírósági eljáráson kívüli személyek tevékenységéért, a szervezetrendszer vagy a hatáskörök hibás kialakításáért stb.

- [65] Márpedig ezzel az eredménnyel jár a Pevtv. merev szabályrendszere, ami – ellentétben az EJEB gyakorlattal – nem engedi a bíróságtól és a kérelmezőtől független objektív körülmények értékelését az eljárás észszerű időtartamának vizsgálata során. Az indítvány háttérében álló ügyben nyilvánvaló, hogy DH1 törvény 16. §-a alapján elrendelt és több, mint ötéves felfüggesztési időszak tekintetében a jogalkotó nem gondoskodott megfelelően az eljárás folytatása elrendelésének lehetőségéről, erre a bíróságnak pedig semmilyen hatáskört nem adott (kivéve, ha a pénzügyi szolgáltató a felülvizsgált elszámolást önként benyújtja). Az eljárás folytatásának a polgári perrendtartásban előírt rendelkezései a DH2 törvény speciális rendelkezései miatt nem voltak alkalmazhatók, a DH2 törvény az eljárás folytatásának elrendelését pedig a felülvizsgált elszámolás benyújtásához kötötte, egyéb eljárásjogi kötelezettséget vagy jogot a bíróság számára nem írt elő. A DH1 törvény 16. §-ának és a DH2 törvény 38. §-ának megalkotásakor a Pevtv. nem volt hatályban, tehát akkor az eljárás egyetlen résztvevője sem számíthatott arra, hogy utóbb a törvényesen elrendelt és meghosszabbodott felfüggesztésnek a bíróságra nézve vagyoni elégtételadással járó következménye lesz. A visszaható hatályú hátrányos jogalkalmazás pedig ugyanúgy nem fogadható el a kérelmezettel szemben, mint a kérelmezővel szemben (ld. *Saxon kontra Magyarország ügy*, 54421/21, 2023. március 21., para. 24.). A konkrét esetben tehát a jogalkotás hiányosságából fakadó következményeket kellene viselnie a kérelmezetti törvényszéknek.
- [66] Hasonló következménnyel járnak az indítvány fentebbi részében hivatkozott példák is. A közigazgatási vagy büntetőeljárásra tekintettel történt felfüggesztés a végrehajtó hatalom tevékenysége miatti időtúllépésért való felelősséget eredményezi, az Európai Unió Bíróságához való előzetes döntéshozatali eljárás miatti felfüggesztés figyelmen kívül hagyja az európai uniós kötelezettségvállalásokat, az Alkotmánybírósághoz fordulás alatti inaktivitás, az igazságszolgáltatási rendszer átalakítása, a szakértői rendszer túlterheltsége vagy a koronavírus-járvány miatt eltelt többletidő szintén az igazságszolgáltatás gyorsaságát nagyban befolyásoló, de a bíróságok hatáskörén kívül álló körülményekért várja el a bíróságok felelősségét, ráadásul úgy, hogy azok vizsgálatát sem teszi lehetővé.
- [67] A hatalmi ágak szétválasztása a modern alkotmányjog keretei között lényegében a hatáskörök és az azzal járó felelősség megosztását jelenti a közhatalmi szereplők között. A hatalmi ágak elosztásának rendjében a bíróságok feladata az igazságszolgáltatás [Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés]. A bíróságok felelőssége az igazságszolgáltatási tevékenységért és nem az igazságszolgáltatási tevékenység gyakorlása alatt bekövetkezett minden történésért áll fenn, a korlátozott hatáskörhöz korlátlan felelősség nem társulhat. Ugyanakkor a Pevtv. a bíróságokra telepíti a bírói jogalkalmazás során felmerülő, de annak eszközeivel ki nem küszöbölhető időmúlásból eredő következményeket is, ráadásul ezt az igazságszolgáltatás alapjogsértő

tevékenységének kell betudni. Ezzel a Pevtv. szétporlasztja az állam más közhatalmi szereplőire háruló felelősséget, és azt egységesen az igazságszolgáltató hatalomra terheli. Ez a törvényszék megítélése szerint sérti a hatalmi ágak szétválasztásának, továbbá a jogállamiságnak az elvét.

- [68] A Pevtv. rugalmatlansága, továbbá az, hogy az állam bármely szereplőjének késedelmes tevékenységéért a bíróság felelhet, összességében azzal a veszéllyel is jár, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogon belül az észszerű határidőn belüli befejezés részjogosítványa rovására más alapjogok, így különösen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált hatékony bírói jogvédelemhez és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog aránytalanul sérülnek. Amennyiben ugyanis a bíróságoknak tartaniuk kell attól, hogy az eljárás teljes időtartama vagy az előttük folyó eljárási szakasz időtartama a jogalkotó által szabott észszerű határidő túllépése miatt vagyoni elégtételfizetési kötelezettséggel jár, az önkorlátozó, visszatartó erő lehet abban, hogy a bíró például előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az Európai Unió Bírósága előtt (ennek átlagos időtartama jelenleg 16 hónap), bírói kezdeményezéssel éljen az Alkotmánybíróság, a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtt, avagy pusztán az ügyet érdemben befolyásoló más eljárás (felfüggesztés jogegységi panasz eljárás, büntetőeljárás, előzetes döntéshozatali eljárás stb. okán) bevétele után hozzon döntést.
- [69] A vagyoni elégtételadás ilyen rendszerének visszatartó ereje lehet a perorvoslati fórumok számára a kasszációs jogkör gyakorlása során, hiszen a hatályon kívül helyezés és az annak folytán új eljárás automatikusan tovább növeli a pertartamot. A Pevtv. ezekben az esetben olyan körülményekért teszi „felelőssé” az eljáró bíróságot, amely az észszerű időn belüli befejezés rovására indokoltan a megfelelő színvonalú igazságszolgáltatást helyezi előtérbe, márpedig a pertartam a megfelelő színvonalú igazságszolgáltatás keretei között, és nem azt megelőzően értelmezendő. A törvényszék megítélése szerint tehát a Pevtv. megsemmisíteni kért szabályai a hatékony bírói jogvédelmet és jogorvoslatot is kockára teszik, ezért sértik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését.
- [70] Ez az alaptörvényt sértő helyzet elsősorban úgy szüntethető meg, ha az Alkotmánybíróság a vagyoni elégtétellel kapcsolatos, bíróságokkal szembeni igényérvényesítést lehetővé tevő szabályt [Pevtv. 9. § (1) bekezdés] megsemmisíti. Az indítványozó megítélése szerint kötelezett pozícióban az államnak kellene szerepelnie.

V. Záró rész

- [71] A törvényszék az Alkotmánybíróság előtti egyedi normakontroll eljárás kezdeményezésére tekintettel az előtte folyó nemperes eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalból felfüggesztette.
- [72] A törvényszék egyedi utólagos normakontroll kezdeményezése iránti jogosultsága, illetve az Alkotmánybíróság hatásköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontján és az Abtv. 25. § (1) bekezdésén alapul [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [73] A törvényszék a jelen végzés indokolása I. pontjában részletezte a bírói kezdeményezés ténybeli alapját, a II. pontjában továbbá azt is, hogy kérelmező kérelme a bírói kezdeményezéssel érintett jogszabályhelyek alkalmazását igényli az előtte folyamatban lévő eljárásban.

- [74] A törvényszék a jelen végzés indokolása III. pontjában megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálándó, alkotmánysértőnek talált jogszabályi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [75] Jelen végzés indokolásának IV. pontja részletes indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a törvényszék miért találja a sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket ellentétesnek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [76] A végzés rendelkező része kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. A törvényszéknek az alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti kérelme az Abtv. 25. § (1) bekezdésén, a jogszabályhely megsemmisítése iránti kérelme az Abtv. 41. § (1) bekezdésén alapul. A törvényszék mindezeket túl azt is kéri, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (2) és (4) bekezdése alapján egyedi alkalmazási tilalmat rendeljen el, azaz mondja ki, hogy a Pevtv. 6. § (1)-(4) bekezdése, továbbá 9. § (1) bekezdése nem alkalmazható a törvényszék előtt folyamatban lévő perben.
- [77] Az Abtv. 54. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, így a törvényszék illeték megfizetéséről nem gondoskodott.

Pécs, 2024. november 28.

Dr. Simon Károly László s. k.
bíró

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ELŐL

